

OFERIȚI O ȘANSĂ EDUCAȚIEI! (CONFERINȚA/DEZBATERE)

Cunoaștem cu toții, fie că recunoaștem în mod deschis acest lucru, fie că evităm să ne asumăm cu precădere obligațiile ce decurg dintr-o astfel de recunoaștere, relevanța și importanța educației, atât pentru fiecare dintre noi, cât și pentru societate, pentru lumea în care trăim.

Dezvoltare personală, aderare și împărtășire a valorilor, stabilitate și dezvoltare socială, recunoaștere și implicare culturală, prosperitate economică, protecție a mediului... iar enumerarea ar putea continua, sunt doar câteva din beneficiile care își au izvorul în educație. Cu alte cuvinte, educația merită!

Iar dacă suntem de acord asupra acestui aspect, între toate care sunt de luat în discuție în ceea ce privește realizarea educației, trebuie să recunoaștem totodată că profesorul este garantul unei educații de calitate... pentru toți!

Da, educație de calitate pentru toți, fiindcă doar în această măsură vom avea un impact relevant ce trece dincolo de „mai binele” doar unora dintre noi. Altfel spus, mai ales în lumea contemporană, cea în care educația a devenit treptat una dintre cele mai mari afaceri la nivel mondial și sectorul privat a preluat treptat o mare parte din responsabilitatea realizării educației, atenția trebuie să se canalizeze, în pofida intereselor partizane și personale, pe educația publică.

Fără a ne limita la această semnificație, se impune că „*Oferiți o șansă educației!*” înseamnă, relevant, „*Oferiți o șansă profesorilor!*”. Și totuși, chiar acesta este înțelesul pe care decidenții din România l-au ratat (planificat? din nepăsare?) sistematic în ultimele decenii.

A fost nevoie, tocmai pentru a apropia acest imperativ de conștiința guvernanților, de o grevă la care au participat majoritatea salariaților din educația publică românească. O grevă reușită, se poate aprecia prin prisma rezultatelor obținute (creșterea veniturilor salariaților din educație și preconizatele investiții în sistemul educațional), dar care nu a impus decât o soluție de moment în schițarea unei veritabile șanse pentru educația românească.

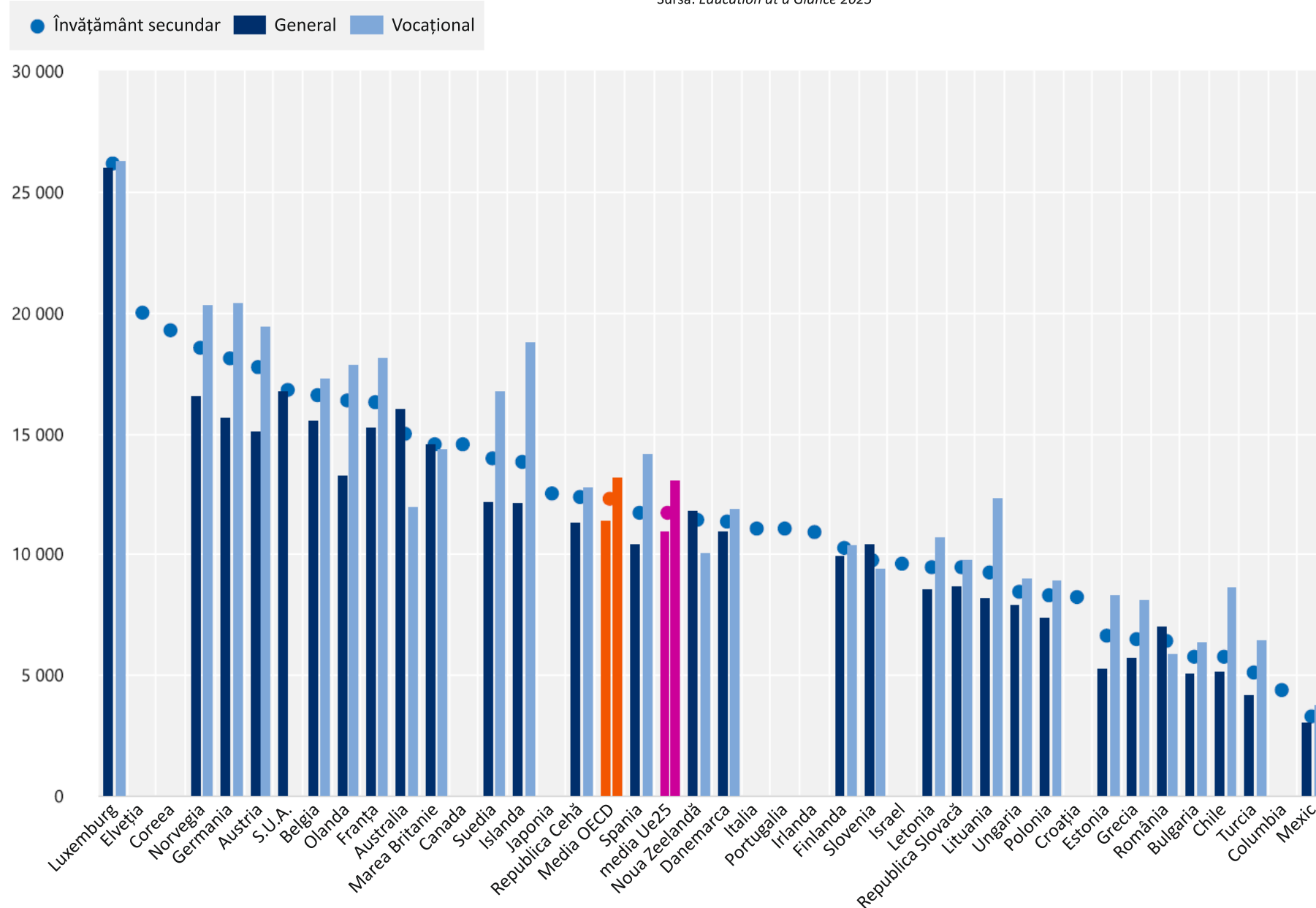
Subliniem acestea cu atât mai mult cu cât noua lege a învățământului preuniversitar, în pofida unor prevederi care pot avea o contribuție pozitivă (în măsura în care vor fi implementate și mai ales implementarea va fi una susținută, experiența legii din 2011 demonstrând cu precădere cum nu trebuie să se procedeze), nu reușește să pună accent pe multe dintre aspectele relevante pentru un viitor pozitiv al educației publice românești. Probabil ar fi o exagerare să afirmăm că ea nu a reușit să țină cont cu adevărat de imperativele educației așa cum aceasta arată „la firul ierbii”, dar nu am fi nici departe de adevăr...

De aceea și imperativul sub care am așezat această întâlnire, imperativ care, față în față, se pretează deosebit de bine la a deveni interogație:

Oferiți o șansă educației?
Oferiți o șansă profesorilor?

Cheltuieli totale pe elev din învățământul secundar superior, cu orientare program (2020)

Sursa: Education at a Glance 2023

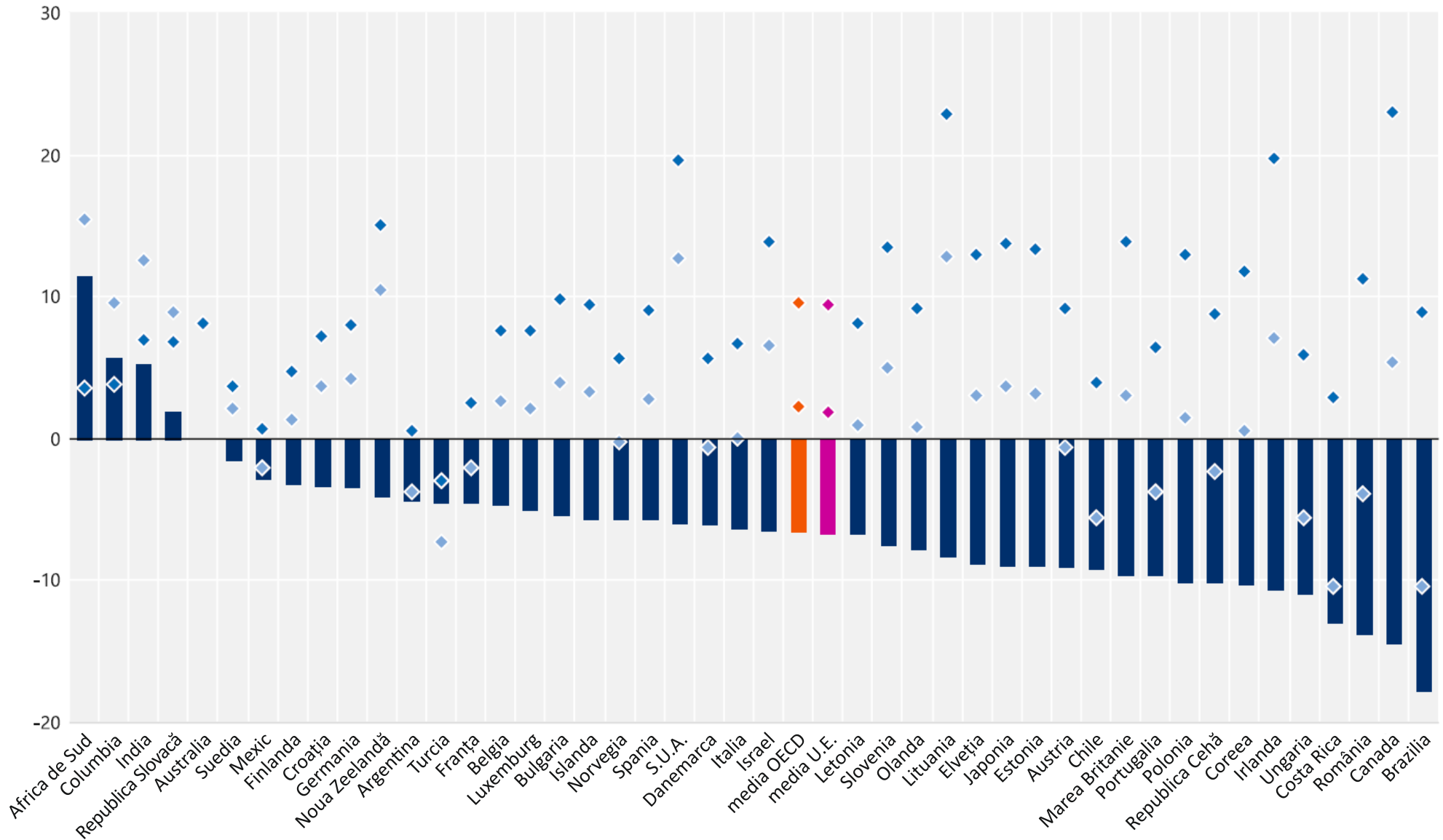

În pofida insistenței asupra relevanței și importanței educației, chiar și cu un proiect național intitulat „România Educată”, țara noastră rămâne la coada clasamentului țărilor O.E.C.D. în ceea ce privește cheltuielile alocate educației. Pe lângă graficul alăturat, care prezintă situația în ceea ce privește cheltuielile pe elev în învățământul secundar superior (cu o situație asemănătoare pentru celelalte niveluri ale învățământului preuniversitar), ilustrativ este și graficul de la pagina 2, care demonstrează, fără umbră de îndoială, reducerea interesului guvernanților în creșterea cheltuielilor pentru educație (trendul fiind evident negativ).

Modificarea cheltuielilor guvernamentale în ceea ce privește educația primară, secundară și terțiară raportat la totalul cheltuielilor guvernamentale între 2019 și 2020

Sursa: Education at a Glance 2023

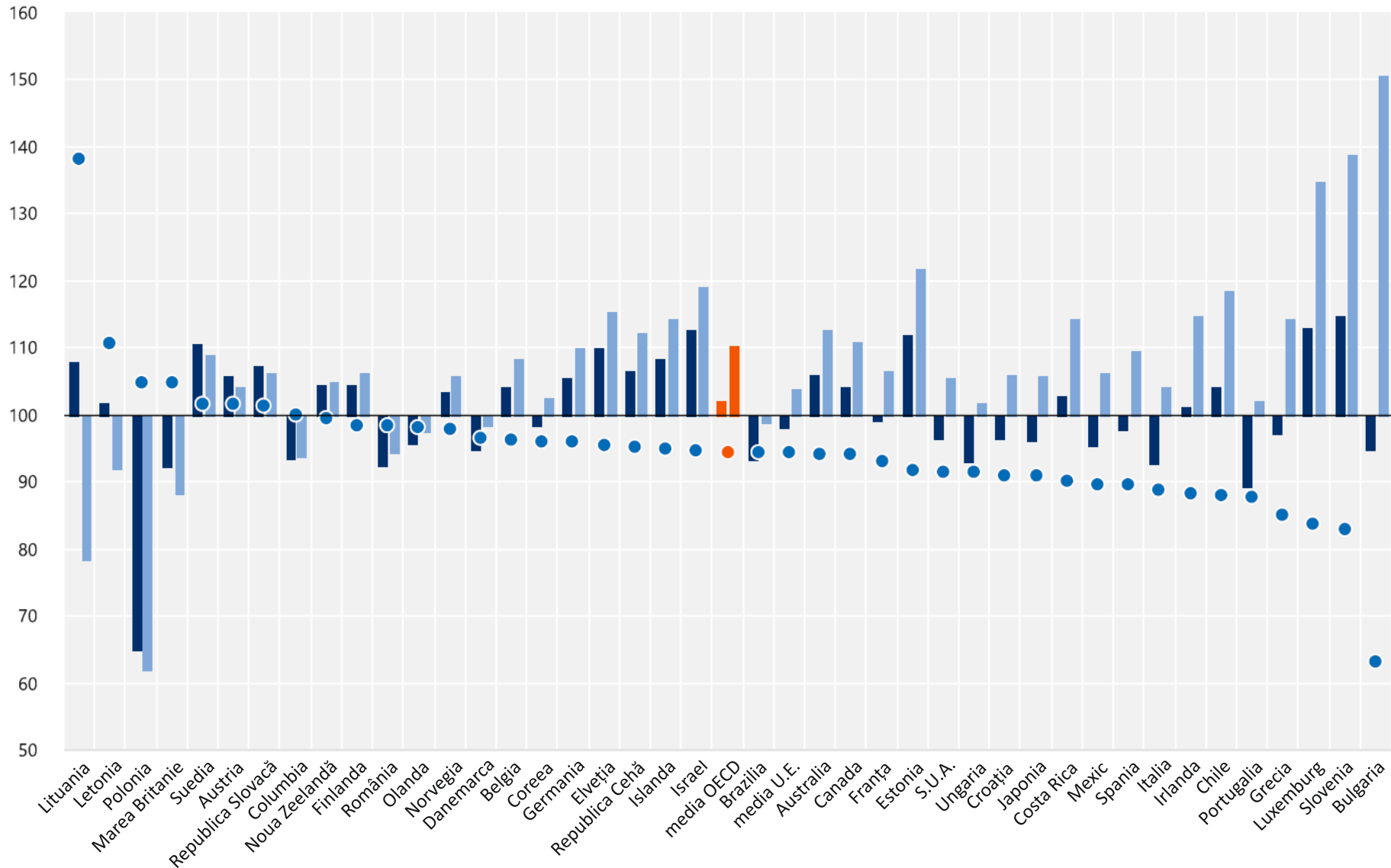
- Modificarea cheltuielilor guvernamentale cu educația ca procent din cheltueile totale
- ◆ Modificarea cheltuielilor guvernamentale cu educația
- ◆ Modificarea cheltuielilor guvernamentale totale

Modificarea numărului de elevi pe cadru didactic între 2015 și 2021

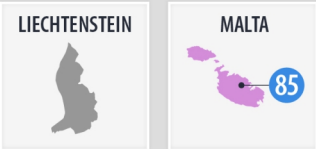
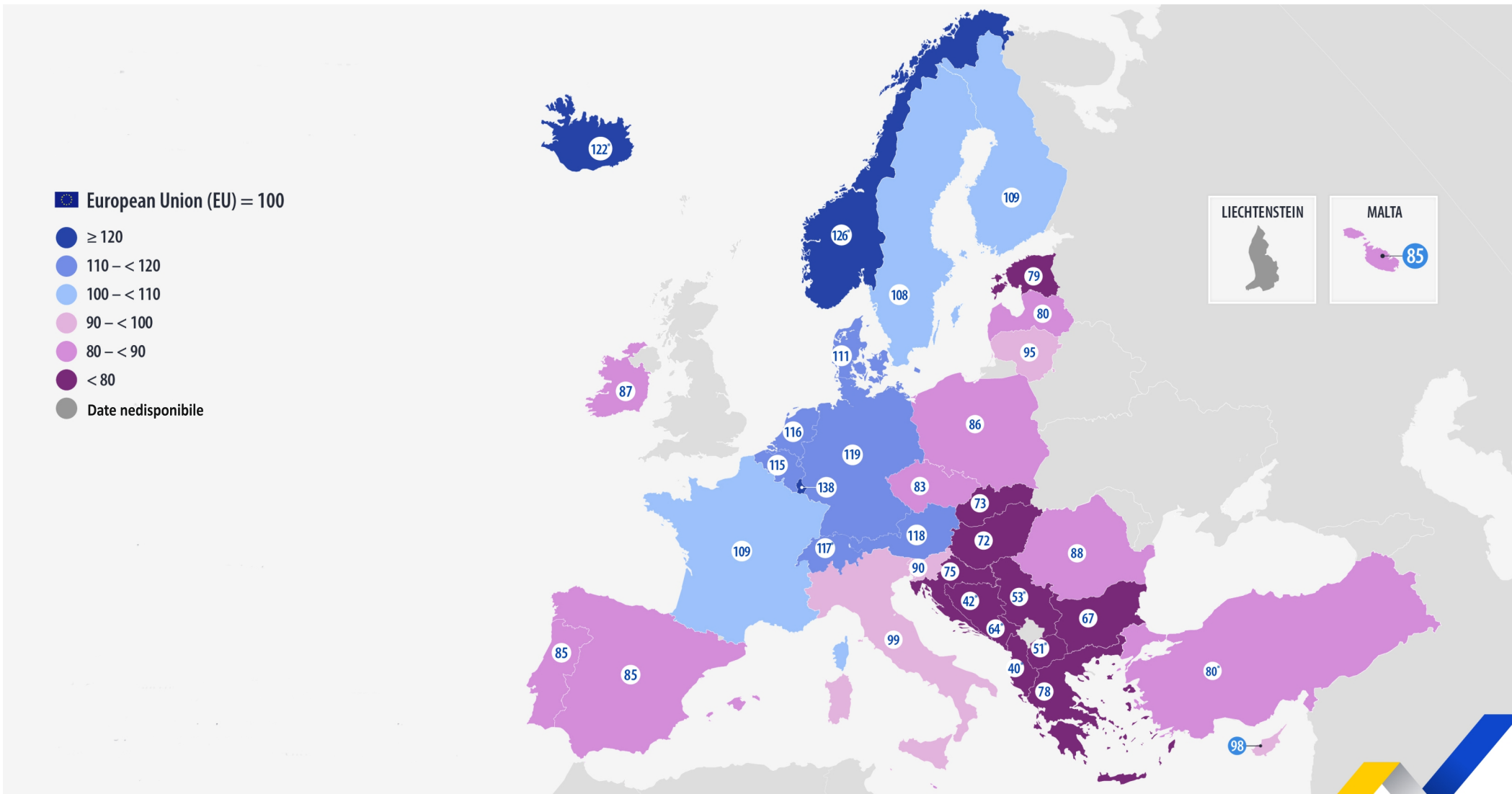
Sursa: Education at a Glance 2023

- Modificarea numărului de elevi în învățământul primar
- Modificarea numărului de cadre didactice care lucrează în învățământul primar
- Modificarea numărului de elevi pe cadru didactic

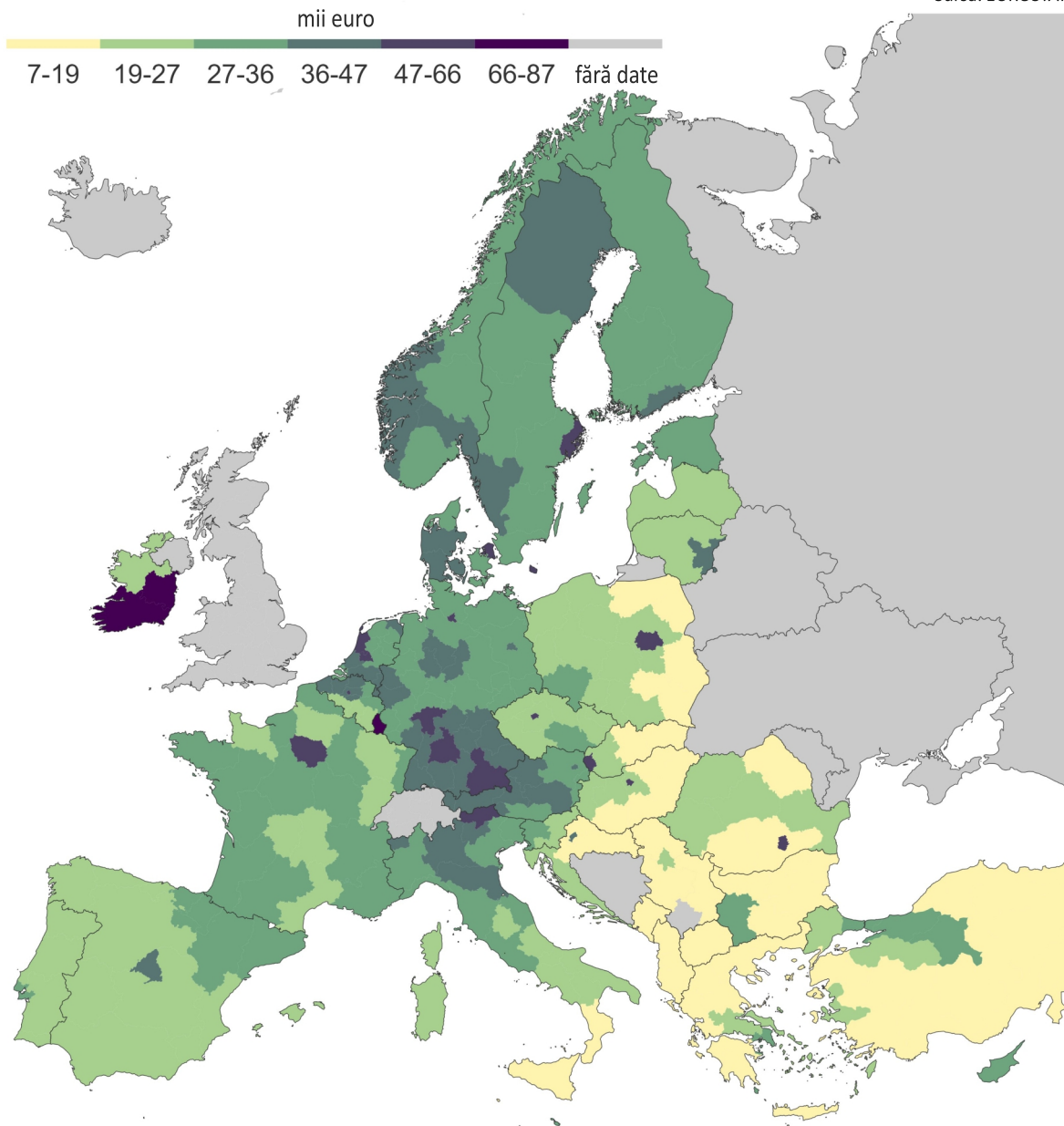
Tendința generală (cu puține excepții), la nivelul OECD, este aceea de reducere a numărului de elevi pe cadru didactic. Acest fenomen, merit să eficientizeze procesul didactic, se poate observa și în România, deși intensitatea sa este deosebit de slabă, chiar și în condițiile reducerii din punct de vedere legal a numărului de elevi pe colectiv/clasă de educabili („portیțele” oferite de legislație și dependența finanțării de numărul de elevi conduc frecvent la depășirea numărului prevăzut).

Consumul pe cap de locuitor (la paritatea puterii de cumpărare) - 2022

P.I.B. pe locuitor (la paritatea puterii de cumpărare) - 2021

Sursa: EUROSTAT

Cu toate că P.I.B.-ul României a crescut substanțial în raport cu momentul aderării la Uniunea Europeană, reușindu-se recuperarea într-o anumită măsură a decalajelor în raport cu țările dezvoltate din punct de vedere economic, rămânem departe de mediile europene, chiar dacă am depășit deja, la acest indicator, în cifre brute, aproape jumătate dintre economiile europene. Totuși, dezvoltarea economică și creșterea nivelului de trai sunt inegal distribuite din punct de vedere geografic și social, o astfel de situație influențând, evident, și educația.

Românii înregistrează cele mai mari decalaje din UE între veniturile mari și cele mici

Distribuția veniturilor pe decile – anchetele EU-SILC și ECHP

România

5,83
Raportul dintre cei mai bogați și cei mai săraci români

Țară	veniturile celor mai bogați 10% din români	veniturile celor mai săraci 10% din români
România	6.928	1.189
Lituania	13.937	2.533
Letonia	15.832	2.995
Bulgaria	7.824	1.498
Uniunea Europeană	31.856	8.483
Finlanda	42.257	14.093
Slovenia	21.432	7.230
Slovacia	11.264	3.978
Cehia	15.534	5.487

2018

Românii înregistrează cele mai mari decalaje din UE între veniturile mari și cele mici: veniturile celor mai bogați 10% din români sunt de aproape 6 ori mai mari decât ale celor mai săraci 10% dintre ei. Pentru comparație, în întreaga Uniune Europeană acest raport este de 3,76.

Serii de date

	Rata inflației	Evoluția P.I.B.	Câștigul mediu lunar brut - lei	Câștigul mediu lunar net - lei	Câștigul mediu lunar brut în învățământ - lei	Câștigul mediu lunar net în învățământ - lei	curs leu/euro (BNR, ultima zi lucrătoare din an)	Câștigul mediu lunar net în învățământ - euro
2010	6,1%	-3,9%	1.902	1.391	1.908	1.380	4,28	322
2011	5,8%	1,9%	1.980	1.444	1.819	1.316	4,31	305
2012	3,3%	2,0%	2.063	1.507	1.895	1.371	4,42	310
2013	4,0%	3,8%	2.163	1.579	2.123	1.533	4,48	342
2014	1,1%	3,6%	2.328	1.697	2.393	1.733	4,48	386
2015	-0,6%	3,0%	2.555	1.859	2.623	1.886	4,52	417
2016	-1,5%	4,7%	2.809	2.046	2.831	2.035	4,54	448
2017	1,3%	7,3%	3.223	2.338	3.335	2.387	4,65	513
2018	4,6%	4,5%	4.357	2.642	4.722	2.821	4,66	605
2019	3,8%	4,2%	4.853	2.986	5.713	3.396	4,77	711
2020	2,6%	-3,7%	5.213	3.217	6.015	3.574	4,86	735
2021	5,1%	5,9%	6.327	3.879	6.243	3.680	4,94	744
2022	13,8%	4,6%	7.107	4.398	6.663	3.857	4,94	780
2023 (martie)	3,8% (mai 2023)	0,1% (trim. I față de trim. IV 2022)	7.290 (martie 2023)	4.554 (martie 2023)	7.313 (martie 2023)	4.321 (martie 2023)	4,94 (august 2023)	874
	cumulat 2010-2023 = 157,70%	cumulat 2010-2023 = 149,85%		cumulat 2010-2020 = 327,39% (termeni reali= 269,69%)		cumulat 2010-2020 = 313,11% (termeni reali= 255,41%)	cumulat 2010-2023 = 113,55%	cumulat 2010-2020 = 271,42%

Sursa: I.N.S.S.E., 2023

Dinamica salariilor din educație, după cum se poate vedea pe perioada considerată, a fost preponderent inferioară dinamicii salariilor din România, fiind aceasta o dovadă suplimentară în ceea ce privește „distanța” care separă declarațiile și măsurile guvernamentale de realitatea pe care suntem nevoiți să o trăim. „Ipocrizia” relativă la această problemă a fost denunțată prin greva derulată în educație în acest an timp de trei săptămâni, creșterile salariale asumate începând cu luna iunie (1.300 lei la salarii de încadrare pentru personalul didactic, aplicarea integrală a legii nr. 153/2017 și 400 de lei la salariul de încadrare pentru personalul nedidactic) și mai ales asumarea unor creșteri salariale viitoare (prima dintre acestea urmând să se realizeze începând cu luna ianuarie a anului 2024) putând conduce la o poziționare peste medie a veniturilor din educație. Aceste măsuri, necesare de altfel, mai ales dacă ținem cont de atractivitatea tot mai redusă a profesiei didactice, dar și de ratele înalte ale inflației care erodează o parte substanțială din creșterile înregistrate, reprezintă însă doar o rezolvare de moment, pentru cei care lucrează deja în sistem, fără să constituie un argument consistent în ceea ce privește atractivitatea acestei profesii. Iar aspectele salariale reprezintă doar o parte din aspectele care țin de statutul cadrului didactic, multe altele, cum ar fi vârsta de pensionare, rămânând ignorate de cei aflați la putere, chiar dacă se recunoaște consumul psihic extrem pe care îl presupune practicarea acestei profesii.

Speranța de viață la 65 de ani - 2021

